

Ennen kaikki oli paremmin...? Koulu ja opettajuus ennen ja nyt

Potentiaali-hankkeen koulutus
12.4.2022

Maryan Abdulkarim, OAMK

Laura Paaso, OAMK

Sari Miettinen, Tulevaisuuden tutkimuskeskus

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

**Näe pintaa
syvemmälle.**

┌ Potentialiaali ┐

Koulutuksen toimintasäännöt

1. Pyri rakentavaan keskusteluun ja puheenvuoroihin. Kohdista kritiikki asiaan, älä ihmiseen.
2. Muilla osallistujilla voi on erilainen tausta, mieltymykset ja elämäntilanne kuin sinulla. Ota siis tämä huomioon keskustellessasi.
3. Älä oletta, vaan kysy. Emme voi tietää toisen kokemusta, ajatuksia, elämäntilannetta tai itsemääritellyä identiteettiä.
4. Huolehdi, että kaikki halukkaat tulevat keskustelussa kuulluiksi ja pääsevät osalliseksi.
5. Tyhmiä kysymyksiä saa kysyä ja mokat ovat sallittuja. Annetaan toisillemme tilaa erehtyä ja ollaan armollisia, itsellemme ja muille.
6. Syrjivä tai sortava kielenkäyttö ei ole sallittua.

Potentiaali-hankkeen toteuttajat:

OPIKELUN JA
KOULUTUKSEN
TUTKIMUSSÄÄTIÖ

NUORISOTUTKIMUSSEURA RY.
NUORISOTUTKIMUSVERKOSTO

Koordinaatio: Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Turun yliopisto
Kesto: 1.4.2019–30.6.2022
Päärahoittaja: Sosiaali- ja terveysministeriö / Euroopan sosiaalirahasto,
Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 (hankekoodi S21690)

TURUN
YLIOPISTO

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Hankkeessa tuotetaan

- Tasa-arvoinen- ja yhdenvertainen opetus- ja ohjaus opiskelijanpolulla -malli
- Potentiaalipolku-sovellus ohjauksen tueksi: www.potentiaalipolku.fi
- Materiaalipaketti opotunnille: ammatit, osaamiset ja koulutusvalinnat
- Malli turvallisemman tilan periaatteiden luomiseen oppilaitoksissa ja organisaatioissa
- Osallistava työpajamalli tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusteemojen käsittelyyn oppilaitoksissa
- Yhdenvertaisuus opetuksessa ja ohjauksessa -verkkokurssi
- Yksittäisiä harjoituksia ja välineitä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvien teemojen ja segregaaation käsittelyyn oppitunneilla ja ohjaksessa
- Myytit myttyyn – Uskomuksia ja oletuksia koulutus- ja uravalinnoista -videot
- Potentiaali-hanke suosittelee –videolista videoista, joissa käsitellään koulutus- ja ammatinvalintoja, stereotypioita, sukupuolta, tasa-arvoa, yhdenvertaisuuttaja normeja.

www.potentiaalihanke.fi/materiaalit/

Potentiaalihanke.fi

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

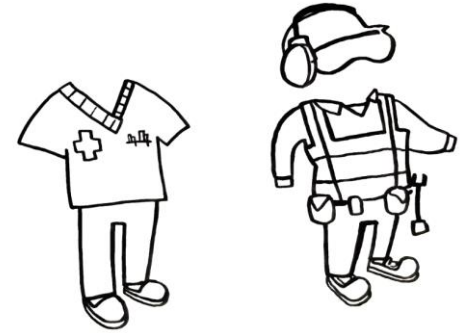
Koulutuksen sisältö

Historia on hyvä opettaja, jota kuuntelemme huonosti

- Hierarkiat
- Suomalaisen koulun lyhyt historia
- Kansalliset vähemmistöt
- Nykyhetken haasteet ja koulumaailma (antirasismi, ilmastonmuutos, seksuaali- ja sukupuoliinormit)

Tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä pedagogiikka

- Perustuu mm. yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolainsäädäntöön, YK:n ihmisoikeusjulistukseen, Suomen perustuslakiin sekä opetussuunnitelmiin.
- Lain edessä kaikilla on oikeus yhdenvertaiseen kohteluun, vapaus kouluttautua haluamalleen alalle ja elinkeinovapaus.
- Pyrkii ennalta ehkäisemään syrjintää kaikissa muodoissa ja toteuttamaan lain hengen mukaista toimintaa koulutusinstituutioissa.
- Tekee normit ja valtasuhteet näkyviksi
- Huomioi yksilölliset tarpeet ja pyrkii luomaan inklusiiviset ja turvalliset tilat työskennellä ja opiskella.
- Huomioi vallitsevat valtasuhteet ja pyrkii tasoittamaan niitä
- Ammentaa kriittisen pedagogiikan (mm. Paulo Freire) ja feministisen pedagogiikan (mm. bell hooks) perinteistä.

Keskustelu ennakkovideon pohjalta

Mitä muita vastaavia näkökulmia koulussa ja opetusmateriaaleissa jää näkymättömiin tai käsitellään tietyn narratiivin kautta?

Hierarkioiden historiaa

- Jeesus ja opetuslapset
- Papisto
 - Jumalan sanaa massoille
 - Oppi hyvästä elämästä, nöyryys
 - Elämä on matka tuonpuoleiseen – kadotus vs. taivas
- Opettaja puhuu – hysss
- Ylhäältä alas – oikeaa tietoa ja sivistystä massoille
- Euroopan projekti Yhdysvallat – kolonialismi jne.

Suomalaisen koulun lyhyt historia

- Turun katedraalikoulu, perustettiin oletettavasti jo 1200-luvulla, Agricola
 - Opetettiin pappeja
 - ABC Kirja 1500-luvulla
- 1800-luku: kansan opetus, Snellman ja eurooppalaiset tuulet
- Kansakoulu
- Peruskoulu
- Opettaja
 - ehdottomasta auktoriteetista ilmiöiden fasilitoijaksi?

Keskustelu

Mikä on hierarkioiden merkitys opetuksessa?

Millaista ihmiskuvaa koulu tänä päivänä tuottaa/vahvistaa?

Kansalliset vähemmistöt: saamelaiset

- Saamelaiset ovat Euroopan unionin alueen ainoa tunnustettu alkuperäiskansa.
- Saamelaisten asema kirjattiin Suomen perustuslakiin vuonna 1995
- Saamelaisilla on ollut vuodesta 1996 lähtien kotiseutualueellaan kieltään ja kulttuuriaan koskeva perustuslain mukainen itsehallinto. Saamelaisten itsehallintoon kuuluvia tehtäviä hoitaa saamelaisten vaaleilla valitsema parlamentti, [Saamelaiskäräjät](#).
- Koulukoti
- ILO169-ratifiointi
- Totuus ja sovintokomissio 2022 – ?

Kansalliset vähemmistöt: romanit

- Euroopan syrjityin kansa – romanit
- Suomessa historiaa vuodesta 15**
- Martti Lutherin suhde romaneihin – kirkon rooli
- Romanit Karjalankannaksella
- Sodan jälkeen – asuminen, terveys, työt
- Koulukoti – assimilaatio
- Kansalaisoikeudet

Lainkohta vähemmistöt Suomessa 1970 laki rodullisesta syrjinnästä - Taisto Lehmus -case

- https://ihmisoikeusliitto.fi/wp-content/uploads/2016/01/Romanit-ja-syrjint%C3%A4_esite.pdf

Kansalliset vähemmistöt: juutalaiset

- Juutalaiset saivat kansalaisuuden vasta Suomen itsenäistymisen myötä
- Oma koulu
- Ruotsinkielestä Suomeen
- Toinen maailmansota ja suomalaiset juutalaiset
- Mannerheim ja juutalaiskysymys
- Neuvostoliiton romahdus – Suomen kautta juutalaisia Israeliin

Kansalliset vähemmistöt / tataarit

- Venäjän armeijan mukana ensimmäiset tataarit Suomeen
- Myöhemmin kauppiaita
- Melko samankaltainen historia Suomessa kuin juutalaisilla

Kansalliset vähemmistöt oppikirjoissa ja materiaaleissa

Peruskasvatusta antavassa koulussa luokan oppilasrakenteen tulisi kasvatuksellisista syistä suurin piirtein vastata yhteiskunnan väestönrakennetta. Kaikkien lasten tulisi tottua koulussa sen tapaiseen ympäristöön, jossa he joutuvat elämään ja toimimaan. Vaikka valikoimattomassa oppilasryhmässä esiin tulevat oppilaiden erilaiset piirteet saattavat aiheuttaa eriarvoisuuden tunnetta ryhmän keskuudessa, ne tarjoavat myös mahdollisuuksia osoittaa, miten suuri merkitys yhteisössä on erilaisin edellytyksin ja taipumuksin varustetuilla ihmisillä. Valikoimattomassakin oppilasryhmässä on mahdollista antaa oppilaille heidän taipumuksiaan ja kykyjään vastaavia erityistehtäviä ja pyrkiä niiden avulla hyödyttämään paitsi koko ryhmän opiskelua myös lahjakkaiden ja toimintatarvoisten oppilaiden opinnollista ja sosiaalista kehitystä.

- Keväällä 1967 eduskunta sai käsiteltäväkseen hallituksen esityksen laiksi koulujärjestelmän perusteista [HE 44/1967](#). Eduskunta pääsi näin ensimmäisen kerran keskustelemaan koulujärjestelmän uudistamisesta sen jälkeen, kun se syksyllä 1963 oli antanut asiasta toivomusponnen.

Uuden ajan opettaja - keskustelua

Millaisia paineita opettajaan kohdistuu tänä päivänä?

Millaisia mahdollisuuksia opettajalla on?

Mitä tiedon saatavuuden helpottuminen merkitsee?

Ilmastonmuutos

Rasismi

Seksuaalisuus- ja sukupuoli

Millaista valtaa opettaja käyttää?

Missä opettajan valta näkyy?

Oliko opettajuus helpompaa/merkityksellisempää ennen?

Mistä ei saa puhua?

Kirjoita 1-3 asiaa mitä viet tästä koulutuksesta omaan työhösi (ajatus, tunne, menetelmä)

Mene osoitteeseen menti.com
ja käytä koodia XXXXX

Potentiaali-hankkeen loppuseminaari

ke 25.5.2022 klo 9–12

- **Osoite:** Oodi-kirjasto, Maijansali, Töölönlahdenkatu 4, 00100 Helsinki
- Tilaisuus tullaan järjestämään hybridinä. Olet tervetullut paikan päälle Oodiin, mutta voit halutessasi osallistua myös verkon välityksellä. Tarjoilujen järjestämiseksi pyydämme vahvistamaan osallistumistavan ilmoittautumisen yhteydessä.
- Tilaisuus on maksuton ja avoin kaikille kiinnostuneille.
- Ilmoittautuminen: <https://link.webpolsurveys.com/S/2F40C9658E18AA39>

Tilaa uutiskirje!

- **Seuraa hanketiedotusta, tilaa uutiskirje:**
<https://www.potentiaalihanke.fi/yhteystiedot/tilaa-uutiskirje/>

Potentiaalihanke

PotentiaaliH

- **Tilaa koulutus omaan työyhteisösi tai alueen toimijoille 2022:**
Yhteyshenkilö:
Sari Miettinen
etunimi.sukunimi@utu.fi

Kiitos.

www.potentiaalihanke.fi

Potentiaali

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020